

Advies nr. 189/2019 van 29 november 2019

Onderwerp: Adviesaanvraag over een ontwerp van koninklijk besluit tot uitvoering van de wet van 12 mei 2014 betreffende de erkenning van de mantelzorgers en de toekenning van sociale rechten aan de mantelzorgers (CO-A-2019-185)

De Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna "de Autoriteit" genoemd);

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de gegevensbeschermingsautoriteit*, met name de artikelen 23 en 26 (hierna "WOG" genoemd);

Gezien Verordening (EU) 2016/679 *van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna "AVG" genoemd)

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVP" genoemd)

Gezien het verzoek om advies van de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid en van Asiel en Migratie, mevrouw Maggie De Block, ontvangen op 8 oktober 2019;

Gezien het verslag van Mevrouw Alexandra Jaspar, Directeur van het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit;

Heeft op 29 november 2019, het volgende advies geformuleerd:

I. ONDERWERP EN CONTEXT VAN HET VERZOEK OM ADVIES

1. Op 8 oktober 2019 heeft de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid en van Asiel en Migratie, mevrouw Maggie De Block (hierna "de aanvrager" genoemd), het advies van de Autoriteit gevraagd over een ontwerp van koninklijk besluit tot uitvoering van de wet van 12 mei 2014 betreffende de erkenning van de mantelzorger en de toekenning van sociale rechten aan de mantelzorger (hierna "het Ontwerp" genoemd).
2. De wet van 12 mei 2014, zoals gewijzigd door de wet van 17 mei 2019, bepaalt dat personen die een persoon in een situatie van afhankelijkheid helpen en ondersteunen, onder bepaalde voorwaarden de status van mantelzorger kunnen krijgen. De wet van 12 mei 2014 voorziet in twee soorten van erkenning: een algemene erkenning van het statuut van mantelzorger en een erkenning voor de toekenning van sociale rechten, en in het bijzonder het recht op verlof¹.
3. De wet van 12 mei 2014 delegeert aan de Koning de taak om een aantal elementen te specificeren die nodig zijn voor de erkenning van de mantelzorger. De Koning heeft aldus in het bijzonder de bevoegdheid gekregen om specifieke categorieën van geholpen personen, verblijfsvoorwaarden, erkenningsvoorwaarden, het maximumaantal personen dat per geholpen persoon als mantelzorger kan worden erkend of de procedure die moet worden gevolgd om de erkenning van de status van mantelzorger te verkrijgen, te bepalen. Artikel 3 *bis* § 2, van de wet van 12 mei 2014 bepaalt dat "*de Koning de procedure bepaalt die van toepassing is op de erkenningsaanvraag [....]*". Het Ontwerp geeft uitvoering aan deze bepaling en definieert meer nauwkeurig de procedure die moet worden gevolgd om de erkenning van het statuut van mantelzorger te verkrijgen (algemene erkenning en erkenning met het oog op het verkrijgen van sociale rechten).
4. Voor de algemene erkenning van het statuut van mantelzorger bepaalt artikel 4 van het Ontwerp dat "*de naaste mantelzorger de in artikel 4/3 van de wet bedoelde erkenningsaanvraag bij zijn mutualiteit indient door middel van een formulier, waarvan een model als bijlage bij dit besluit is gevoegd*". Het doel van het formulier in kwestie is het verzamelen van persoonsgegevens van zowel de geholpen persoon als de persoon die om erkenning als mantelzorger verzoekt.
5. Voor de erkenning van het statuut van mantelzorger met het oog op het verkrijgen van sociale rechten is in artikel 10 van het Ontwerp bepaald dat:

¹ Dit recht werd opgenomen in de herstellwet van 22 januari 1985 houdende sociale bepalingen bij de artikelen 21 en volgende van de wet van 17 mei 2019. Op grond van dit recht kan een werknemer die als mantelzorger is erkend, zijn arbeidsovereenkomst voor een maand volledig schorsen of zijn voltijdse arbeidsduur met 1/5 (gedurende 5 maanden) of de helft (gedurende 2 maanden) verminderen. Het verlof van de verzorger komt in aanmerking voor RVA-uitkeringen.

"§ 1. Het verzoek om erkenning als mantelzorger, vergezeld van een verklaring op erewoord, wordt ingediend door de persoon die als zodanig erkend wenst te worden bij de mutualiteit van de mantelzorger [...].

De mantelzorger dient de aanvraag tot erkenning als bedoeld in artikel 4/3 van de wet in bij zijn mutualiteit door middel van een formulier waarvan het model als bijlage bij dit besluit is gevoegd. Deze mutualiteit houdt de mutualiteit van de betrokkene schriftelijk of mondeling op de hoogte van het verzoek om erkenning en, in voorkomend geval, van de erkenning.

Tijdens de registratie neemt de medisch adviseur van de mutualiteit of zijn medewerker contact op met de betrokkene om de beoordeling van de medisch-sociale situatie van de hulpbehoevende persoon te organiseren [...].

§ 2. Wanneer voor een bepaalde geholpen persoon een persoon reeds erkenning als mantelzorger heeft verkregen, dient geen nieuwe beoordeling te worden uitgevoerd in het geval van andere erkenningsverzoeken.

§ 3. Indien niet binnen twaalf weken na de indiening van het volledige verzoek een conclusie wordt getrokken, wordt de betrokken persoon automatisch als mantelzorger erkend.

§ 4. Indien een onderzoek wordt bevolen ten aanzien van de mantelzorger wegens een vermoeden van onregelmatigheid bij de aanvraag voor een sociaal voordeel, zal de mutualiteit alle documenten waarover zij beschikt ter beschikking stellen van het onderzoek.

6. Deze bepaling heeft betrekking op de verwerking van persoonsgegevens. Niet alleen worden voor het formulier waarnaar het verwijst, persoonsgegevens verzameld van zowel de persoon die wordt verzorgd als de persoon die om erkenning als mantelzorger vraagt, maar voorts zal er een uitwisseling van informatie tussen mutualiteiten plaatsvinden. Artikel 10, lid 1, van het Ontwerp bepaalt immers dat "*deze mutualiteit [redactionele nota: de mutualiteit van de persoon die de status van mantelzorger wenst te verkrijgen] de mutualiteit van de betrokkene schriftelijk en mondeling op de hoogte houdt van het verzoek om erkenning en, in voorkomend geval, van de erkenning*".
7. In artikel 9 van het Ontwerp wordt ook voorgesteld om voor de toepassing ervan een uitwisseling van gegevens op te zetten. Deze bepaling - die gebaseerd is op artikel 3bis, § 1, van de wet van 12 mei 2014 - bepaalt immers dat "*per geholpen persoon maximaal 3 personen als mantelzorger kunnen worden erkend. Indien meerdere kandidaten een aanvraag indienen als derde mantelzorger van eenzelfde persoon, zal de mutualiteit rekening houden met de data van indiening van de erkenningsaanvrager*".

8. In de brief bij de adviesaanvraag wordt bevestigd dat een "*uitwisseling van informatie tussen verzekeraars [goed] moet worden ingesteld*". Aangezien het Ontwerp deze uitwisseling van informatie in het geheel niet in detail beschrijft, heeft de Autoriteit een verzoek om aanvullende informatie gestuurd naar de aanvrager, die ons meedeelde dat de mutualiteiten "*een centraal register van mantelzorgers en assistentieverleners zullen aanleggen waar zij informatie over de aanvragen, het tijdschema (volgorde van de aanvragen) en eventuele wijzigingen in het dossier zullen delen*". De aanvrager legde uit dat "*de verzoeker zich moet wenden tot zijn eigen mutualiteit. De persoon die wordt verzorgd, moet door deze mutualiteit kunnen worden geïdentificeerd via een uitwisseling van informatie tussen de mutualiteiten. Dit kan de vorm aannemen van een vraag-en-antwoordstroom. De oprichting van een centraal register en de stromen zijn het onderwerp van de werkzaamheden van een werkgroep [binnen het Nationaal Intermutualistisch College]*".

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

9. De Autoriteit neemt er nota van dat, wanneer het Ontwerp vanuit het oogpunt van de bescherming van persoonsgegevens wordt onderzocht, het Ontwerp aanleiding geeft tot opmerkingen over enerzijds het gebruik van het bij het Ontwerp gevoegde formulier voor het indienen van aanvragen om te worden erkend als mantelzorger (A) en anderzijds de verschillende vormen van communicatie van persoonsgegevens die in het kader van het Ontwerp zijn opgezet of uit het Ontwerp voortvloeien (B).

A. HET BIJ HET ONTWERP GEVOEGDE FORMULIER

10. De artikelen 4 en 10 van het Ontwerp, die voorzien in het gebruik van een formulier, waarvan het model als bijlage bij het Ontwerp is gevoegd, voor de aanvraag tot erkenning van het statuut van mantelzorger, zijn gebaseerd op artikel 3*bis*, § 2 en 4/3 van de wet van 12 mei 2014.
11. Op grond van de artikelen 4 en 10 van het Ontwerp moet een persoon die erkenning van het statuut als mantelzorger wenst - in het algemeen of met het oog op het verkrijgen van sociale rechten - zijn aanvraag indienen door middel van het formulier in de bijlage bij het Ontwerp. Dit formulier bevat 10 vragen die tot doel hebben na te gaan of de mantelzorger en de geholpen persoon voldoen aan de voorwaarden die worden gesteld door de wet van 12 mei 2014, zoals gewijzigd door de wet van 17 mei 2019, en door het Ontwerp. De op het formulier gevraagde informatie vormt persoonsgegevens en moet worden verwerkt in overeenstemming met de geldende regelgeving op dit gebied, met name de AVG en de WVP.

12. Sommige van deze gegevens hebben betrekking op de gezondheid. De verwerking van dergelijke gegevens is in beginsel verboden krachtens paragraaf 9.1 van het AVG. Artikel 9.2.b) van de AVG bepaalt echter dat een dergelijke verwerking is toegestaan indien zij "*noodzakelijk is voor de uitvoering van de verplichtingen en de uitoefening van de rechten van de voor de verwerking verantwoordelijke of de betrokkene met betrekking tot [...] de sociale zekerheid en de sociale bescherming, voor zover deze verwerking is toegestaan [...] door de wetgeving van een lidstaat [...], die passende waarborgen biedt voor de grondrechten en de belangen van de betrokkene*". De Autoriteit vestigt derhalve de aandacht van de aanvrager op het feit dat het Ontwerp, dat het verzamelen en verwerken van gegevens met betrekking tot de gezondheid organiseert in het kader van een procedure voor de erkenning van de status van mantelzorgers met het oog op het verkrijgen van sociale rechten, passende waarborgen moet bieden voor de fundamentele rechten en belangen van de betrokkene.
13. In dit verband herinnert de Autoriteit eraan dat de AVG met name eist dat persoonsgegevens "*voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden*" worden verzameld (artikel 5.1.b), van de AVG). Het doel van de gegevensverzameling door middel van het formulier blijkt duidelijk uit de artikelen 4 en 10 van het Ontwerp: nagaan of het verzoek voldoet aan de eisen van de wet van 12 mei 2014 en het Ontwerp voor de erkenning van de status van mantelzorger van de persoon die het verzoek heeft ingediend.
14. De AVG eist verder dat de verzamelde gegevens "*adequaate en relevant zijn en beperkt blijven tot wat nodig is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt*" (artikel 5, lid 1, onder c), van de AVG). Deze gegevens moeten ook "*nauwkeurig zijn en zo nodig worden bijgewerkt*" (artikel 5.1.d), van de AVG).
15. In overeenstemming met deze eis nodigt de Autoriteit de aanvrager uit om de volgende wijzigingen aan te brengen in het formulier dat is bijgevoegd bij het Ontwerp:
 - Vraag 6 is momenteel te vaag geformuleerd met betrekking tot de voorwaarde opgelegd door artikel 3 § 3, 1° van de Wet van 12 mei 2014. De Autoriteit is van oordeel dat deze vraag moet worden geherformuleerd om beter overeen te stemmen met de tekst van artikel 3, § 3, 1° van de wet van 12 mei 2014. De Autoriteit stelt bijvoorbeeld de volgende formulering voor: "*a. Oefent u de steun en bijstand uit voor niet-professionele doeleinden en gratis? b. Wordt de steun en bijstand verleend met medewerking van ten minste één deskundige?*".
 - Op vraag 7: Gezien de Autoriteit begrijpt dat ervoor moet worden gezorgd dat de mantelzorger voldoet aan de voorwaarde van artikel 3, § 2, 1° van de wet van 12 mei 2014, is de Autoriteit van oordeel dat de huidige formulering van de vraag te vaag is. Zij stelt voor om het te vervangen door een preciezere formulering, zoals "*Heeft u een relatie van vertrouwen of nabijheid, emotioneel of geografisch, met de geholpen persoon?*"

- Het formulier moet een aanvullende vraag bevatten voor het geval dat de persoon die het statuut van mantelzorger wenst te laten erkennen, ja heeft geantwoord op vraag 3a (verzoek om algemene erkenning), om ervoor te zorgen dat de geholpen persoon "*een persoon is die vanwege zijn leeftijd, gezondheidstoestand of handicap kwetsbaar is en in een situatie van afhankelijkheid verkeert*", zoals vereist in artikel 2 van het Ontwerp.
 - Bij vraag 8: vervang de "en" door een "of" in de vraag "*Bent u van plan om minimaal 50 uur per maand hulp en bijstand aan de hulpbehoevende persoon te bieden en zal u minimaal 600 uur hulp en bijstand per jaar hebben verleend?*" Artikel 7 van het Ontwerp bepaalt immers dat "*de mantelzorger moet kunnen aantonen dat hij of zij minimaal 50 uur per maand ondersteuning en hulp aanbiedt of minimaal 600 uur per jaar*"². Daarnaast moet ook de terminologie van de wet van 12 mei 2014 en het Ontwerp worden gebruikt, die verwijst naar de termen "*hulp en ondersteuning*" en niet "*hulp en bijstand*".
 - Op vraag 9: Verwijder de woorden "*Daaruit volgt dat*" aan het begin van het 4e streepje. Artikel 5 van het Ontwerp voorziet namelijk in vier situaties waarin een persoon automatisch als "geholpen persoon" wordt beschouwd zonder verdere evaluatie. Dit zijn personen die ten minste 35 punten hebben behaald op de BEL-profielschaal, of ten minste 15 punten op de AVQ/CPS-schaal, of een forfait B of C op de KATZ-schaal, of die recht hebben op de (forfaitaire) interventie voor chronische ziekte.
 - In het formulier moet worden bepaald dat de handtekening van de geholpen persoon, indien nodig, kan worden vervangen door de handtekening van zijn of haar wettelijke vertegenwoordiger. Artikel 3§4 van de wet van 12 mei 2014 bepaalt immers dat "*de mantelzorger(s) per geholpen persoon, met instemming van de geholpen persoon of zijn wettelijke vertegenwoordiger, een verzoek tot erkenning kan (kunnen) indienen via een verklaring op erewoord aan de mutualiteit van de mantelzorger(s)*"³.
16. Voorts herinnert de Autoriteit eraan dat de verzamelde gegevens overeenkomstig artikel 5.1.e), van de AVG "*in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, niet langer worden bewaard dan nodig is voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt*". De (maximale) bewaartermijn van de verwerkte gegevens is een essentieel element dat moet worden vastgelegd in de regelgeving die de verwerking van persoonsgegevens omkadert. In dit geval bepaalt noch de wet, noch het Ontwerp echter een bewaartermijn of stelt criteria vast om de bewaartermijn te bepalen. De Autoriteit verzoekt de aanvrager derhalve dit element in de regelgeving op te nemen.

² Het is de Autoriteit die dit benadrukt.

³ Het is de Autoriteit die dit benadrukt.

17. Ten slotte benadrukt de Autoriteit dat de beginselen van eerlijkheid en transparantie bij de bescherming van persoonsgegevens moeten worden geëerbiedigd. De Autoriteit is daarom van mening dat het in dit verband passend zou zijn om in het bij het Ontwerp gevoegde formulier een passende informatieclausule op te nemen overeenkomstig artikel 13 van de AVG⁴. De volgende informatie moet worden opgenomen: de naam en het adres van de eventuele verantwoordelijke voor de verwerking, de contactgegevens van de functionaris voor gegevensbescherming, het doel van de gegevensverzameling en de rechtsgrondslag van de verwerking, de bewaartermijn van de gegevens, de ontvangers of categorieën van mogelijke ontvangers van de gegevens, het bestaan van de verschillende rechten die in de AVG zijn vastgelegd (met inbegrip van het recht op toegang tot en rectificatie van de gegevens) en het recht een klacht in te dienen bij de Autoriteit, het al dan niet dwingende karakter van het antwoord, en de gevolgen van het uitblijven van een antwoord of een misleidend antwoord.

B. DE VERSCHILLENDE VORMEN VAN COMMUNICATIE VAN PERSOONSGEGEVENS DIE IN HET KADER VAN HET ONTWERP ZIJN OPEGEZET OF HET RESULTAAT ZIJN VAN HET ONTWERP

18. Het Ontwerp bepaalt dat mutualiteiten in bepaalde omstandigheden persoonsgegevens aan andere instellingen van de sociale zekerheid moeten verstrekken. Sommige bepalingen voorzien uitdrukkelijk in de mededeling van gegevens (zie artikel 10 §1 en 10 § 4, van het Ontwerp), terwijl andere bepalingen suggereren dat de mededelingen zullen plaatsvinden in het kader van de tenuitvoerlegging ervan (zie de artikelen 9 en 10 § 2 van het ontwerp).
19. Alvorens specifieke opmerkingen te formuleren over elk van deze bepalingen, formuleert de Autoriteit een algemene opmerking over de uitwisseling van gegevens in de sector van de sociale zekerheid. Naast het feit dat deze in overeenstemming is met de AVG en de Grondwet⁵, "*moet elke mededeling van persoonlijke sociale gegevens door [...] een sociale zekerheidsinstelling aan een andere sociale zekerheidsinstelling [...] volgens artikel 15 van de wet van 15 januari 1990 "vooraf worden besproken door de kamer sociale zekerheid en gezondheid van het informatieveiligheidscomité"*. De betrokken verwerkingsverantwoordelijken moeten er derhalve voor zorgen dat de betrokken uitwisseling van gegevens voor bespreking wordt voorgelegd aan het informatieveiligheidscomité (kamer sociale zekerheid en gezondheid) voordat zij kan plaatsvinden. Artikel 15 van de wet van 15 januari 1990 bepaalt: "*Vooraleer haar beraadslaging te verlenen, gaat de kamer sociale zekerheid en gezondheid*

⁴ Voor een soortgelijk verzoek, zie bijvoorbeeld Advies nr. 33/2017 van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van 14 juni 2017 of Advies nr. 161/2019 van 18 oktober 2019 van de Autoriteit voor gegevensbescherming.

⁵ De Autoriteit kan te allen tijde elke beslissing van het informatiebeveiligingscomité vergelijken met hogere wettelijke normen (artikel 35/1 van de wet van 15 augustus 2012 betreffende de oprichting en organisatie van een federale dienstenintegrator).

*van het informatieveiligheidscomité na of de mededeling in overeenstemming met deze wet en haar uitvoeringsmaatregelen geschiedt*⁶.

i. Artikel 10, § 1 : uitwisseling van persoonsgegevens tussen de mutualiteit van de persoon die het statuut van mantelzorgaar aanvraagt en de mutualiteit van de geholpen persoon.

20. Artikel 10, lid 1, van het Ontwerp bepaalt dat "*deze mutualiteit [redactionele nota: de mutualiteit van de persoon die om erkenning als mantelzorgaar verzoekt] de mutualiteit van de te zijnen laste komende persoon schriftelijk en mondeling op de hoogte houdt van het verzoek om erkenning en, in voorkomend geval, van de erkenning*".
21. Het doeleinde van deze uitwisseling blijkt noch uit de tekst van de wet van 12 mei 2014, noch uit de tekst van het Ontwerp. Naar aanleiding van een verzoek om aanvullende informatie heeft de aanvrager aangegeven dat "*[...] de erkenning van de mantelzorgaar voor de toekenning van sociale rechten hoofdzakelijk gebaseerd is op de medische toestand van de geholpen persoon. Aangezien de mantelzorgaar en de persoon die wordt verzorgd niet noodzakelijkerwijs dezelfde mutualiteit hebben, is bepaald dat de eerste de tweede op de hoogte zal houden, aangezien de door de mutualiteit van de mantelzorgaar ingeleide procedure betrekking heeft op een aangeslotene van de mutualiteit van de geholpen persoon [...]*".
22. De Autoriteit formuleert in dit verband twee opmerkingen.
23. Ten eerste mogen persoonsgegevens overeenkomstig artikel 5.1.b) van de AVG alleen voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verwerkt. Het doel of de doeleinden van de verstrekking van de gegevens bedoeld in artikel 10 § 1 van het Ontwerp komen echter noch in de Wet van 12 mei 2014, noch in het Ontwerp expliciet voor.
24. Ten tweede, en vooral, is de Autoriteit, in het licht van de informatie die zij heeft ontvangen, niet overtuigd van de noodzaak van een dergelijke verstrekking aangezien elke inmenging op het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer door de verwerking van persoonsgegevens op een redelijke rechtvaardiging moet berusten en in verhouding moet staan tot de door de wetgever nagestreefde doelstellingen. Uit de toelichting van de aanvrager blijkt niet de noodzaak om deze gegevens te verstrekken. In tegenstelling tot de verleende aanvullende informatie lijkt de verstrekking van gegevens niet noodzakelijk om informatie te verkrijgen over de medisch-sociale situatie van de geholpen persoon, aangezien het Ontwerp ook bepaalt dat de medisch adviseur van de mutualiteit

⁶ Artikel 35/1 van de wet van 15 augustus 2012 betreffende de oprichting en de organisatie van een federale dienstenintegrator.

van de kandidaat-mantelzorger contact opneemt met "*de betrokken persoon om de vaststelling van de medisch-sociale situatie van de persoon die hulp behoeft te organiseren*". De Autoriteit kan het echter noodzakelijk achten te zorgen voor uitwisseling van gegevens tussen de mutualiteiten van de verschillende personen die betrokken zijn bij de erkenning van de status van mantelzorger, maar het is aan de wetgever, of ten minste aan de aanvrager, om dit aan te tonen. Indien deze noodzaak wordt aangetoond, moet er ook voor worden gezorgd dat de geplande uitwisseling van persoonsgegevens tussen de mutualiteiten van de mantelzorger en de persoon die wordt verzorgd, in overeenstemming is met alle beginselen die door de AVG worden opgelegd, met inbegrip van het beginsel van de minimalisering van de gegevensverstrekking.

ii. Artikel 10, § 4 : verstrekking, door de mutualiteit van de mantelzorger, van de persoonsgegevens van de mantelzorger in geval van een onderzoek tegen de mantelzorger.

25. Artikel 10, § 4, van het Ontwerp bepaalt dat "*indien een onderzoek wordt gelast tegen de mantelzorger in kwestie wegens een vermoeden van onregelmatigheid in het verzoek om een sociaal voordeel, de mutualiteit alle documenten waarover zij beschikt, ter beschikking stelt van het onderzoek*".
26. De Autoriteit is van mening dat de bepaling onvoldoende aangeeft in welke omstandigheden de verstrekking van gegevens is toegestaan en geen voldoende nauwkeurig kader voor een dergelijke verwerking biedt. Welke afdeling is verantwoordelijk voor het uitvoeren van het onderzoek? Is het de sociale inspectiedienst of een andere dienst? Moet de verdenking van onregelmatigheid gericht zijn op een sociaal voordeel dat wordt toegekend als gevolg van de erkenning van de status van mantelzorger of kan het eender welk sociaal voordeel zijn? Welke stukken moeten er worden overgedragen? Zijn het alle documenten die in het bezit zijn van de mutualiteit, zelfs die welke in een geheel andere context zijn verkregen, of zijn het enkel de documenten die de mutualiteit heeft verzameld in het kader van de procedure voor de erkenning van het statuut van mantelzorger? De bepaling van het ontwerp, die het niet mogelijk maakt deze vragen te beantwoorden, voldoet niet aan het beginsel van voorzienbaarheid waaraan de regelgeving moet voldoen om in overeenstemming met artikel 8 van het EVRM te kunnen worden bevonden.
27. De Autoriteit dringt erop aan dat de verstrekking van gegevens in het kader van een onderzoek dat tegen de mantelzorger is gelast, nauwkeurig moet worden omkaderd aan de hand van een voldoende voorzienbare norm.

28. Bovendien herinnert de Autoriteit er nogmaals aan dat de beoogde verstrekking noodzakelijk moet zijn en in verhouding moet staan tot het nagestreefde doel. De mutualiteit mag dus alleen geautoriseerd zijn om die persoonsgegevens door te geven aan de (sociale?) inspectiedienst die nodig zijn gebleken voor het onderzoek, en niet "*alle documenten waarover [de mutualiteit] beschikt*".

iii. Wat betreft de eventuele instelling van een centraal register van mantelzorgers en geholpen personen, kan het volgende worden opgemerkt

29. Naast de uitdrukkelijk voorziene uitwisselingen van gegevens, suggereert het Ontwerp ook dat er verdere uitwisselingen van de persoonsgegevens zullen plaatsvinden. Dit is bijvoorbeeld het geval met artikel 9 van het Ontwerp, dat bepaalt dat "*per geholpen persoon maximaal 3 personen als mantelzorgers kunnen worden erkend*". Aangezien de erkenning van het statuut van mantelzorger wordt uitgevoerd door de mutualiteit van de mantelzorger en er in België verschillende mutualiteiten zijn, lijkt het noodzakelijk dat de mutualiteiten elkaar de gegevens betreffende de erkenning van het statuut van mantelzorger meedelen, zodat ze kunnen weten of er reeds drie naaste mantelzorgers erkend zijn voor eenzelfde geholpen persoon. Evenzo bepaalt artikel 10, lid 2, van het Ontwerp: "*Wanneer voor een bepaalde geholpen persoon, een persoon reeds de erkenning als mantelzorger heeft verkregen, wordt in geval van andere verzoeken geen nieuwe beoordeling verricht*". De tenuitvoerlegging van deze bepaling impliceert ook noodzakelijkerwijs het uitwisselen van persoonsgegevens tussen mutualiteiten.

30. Naar aanleiding van een verzoek om aanvullende informatie heeft de aanvrager bevestigd dat de door de mutualiteiten verzamelde gegevens zullen worden gecentraliseerd. Zij deelde ons mee dat hiertoe een diepgaande discussie werd gevoerd binnen het Nationaal Inter-mutualistisch College. De aanvrager wees erop dat de mutualiteiten een centraal register van zorgverleners en geholpen personen zouden oprichten waarmee zij informatie over verzoeken, tijdschema's (volgorde van de verzoeken) en mogelijke wijzigingen in de dossiers kunnen uitwisselen. De aanvrager voegde eraan toe dat de mutualiteit van de persoon die het verzoek om erkenning indient, de identiteit van de geholpen persoon door middel van een onderlinge uitwisseling van informatie moet kunnen vaststellen en dat dit de vorm van een vraag- en antwoordstroom kan aannemen. De werkgroep van het Inter-mutualistisch College zou zich zowel bezighouden met de invoering van een centraal register als met de instelling van de stromen.

31. Indien de aanvrager van plan is op deze weg voort te gaan en een centraal register van mantelzorgers en geholpen personen op te zetten, is het noodzakelijk dat zij dit uitdrukkelijk in het Ontwerp voorziet en deze verwerking voldoende omkadert in het Ontwerp om te voldoen aan de vereisten van de beginselen van transparantie en wettigheid die zijn vastgelegd in de artikelen 8 van de EVRM en 22 van de Grondwet en artikel 6.3 van de AVG. Indien de Regering dus een centraal register wenst aan te leggen, dient het Ontwerp expliciet te voorzien in de doeleinden waarvoor dit centraal register wordt opgezet, de categorieën personen die er toegang toe kunnen hebben en de doeleinden waarvoor zij er toegang toe hebben, de categorieën gegevens die zullen worden opgenomen, de bewaartermijn en de verwerkingsverantwoordelijke van het register.
32. Bovendien herinnert de Autoriteit eraan dat eventuele uitwisselingen van gegevens met behulp van dit register, overeenkomstig artikel 15 van de wet van 15 januari 1990, "*een voorafgaande beraadslaging van de kamer sociale zekerheid en gezondheid van het informatieveiligheidscomité*" vereisen, die zal nagaan "*of de mededeling in overeenstemming met [de wet van 15 januari 1990] en haar uitvoeringsmaatregelen geschiedt*".

OM DEZE REDENEN,

Acht de Autoriteit

het noodzakelijk de volgende wijzigingen in het Ontwerp aan te brengen:

- De vragen gesteld in het bij het Ontwerp gevoegde formulier aanpassen en aanvullen in de door de Autoriteit aangegeven mate (zie punt 15)
- Voorzien in een maximale bewaartermijn voor persoonsgegevens die worden verzameld in het kader van de procedure voor de erkenning van het statuut van mantelzorger (zie punt 16)
- Een adequate informatieclausule invoegen in het bij het Ontwerp gevoegde formulier (zie punt 17)
- Rekening houden met de opmerkingen van de Autoriteit betreffende het doeleinde en de noodzaak van de mededeling van de gegevens bedoeld in artikel 10 § 1 van het Ontwerp (zie punt 20-24).

- Rekening houden met de opmerkingen van de Autoriteit over de noodzaak om te zorgen voor de voorzienbaarheid van de mededeling van gegevens als bedoeld in artikel 10 § 4 van het Ontwerp (zie punt 25-28).

- De eventuele oprichting van een centraal register van mantelzorgers en geholpen personen en de verstrekking van de gegevens van dit register moeten een adequate en toereikende rechtsgrondslag hebben, anders kunnen deze verwerkingen niet worden uitgevoerd (zie de punten 29-32).

(get.) Alexandra Jaspar
Directeur van het Kenniscentrum